



Besluit

Gewijzigd x-factorbesluit, q-factorbesluit en rekenvoluminabesluit elektriciteit Liander N.V. 2022-2026

Ons kenmerk : ACM/UIT/610706
Zaaknummer : ACM/23/187272
Datum : 29 maart 2024

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld ingevolge artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 voor Liander N.V.

1. Inleiding en leeswijzer

- 1 Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) uitvoering aan artikel 41a van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan moet de ACM voor iedere netbeheerder afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor), de kwaliteitsterm (hierna: q-factor) en het rekvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekvolumina) vaststellen.
- 2 Dit besluit stelt de x-factor, q-factor en rekvolumina vast voor de netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander). De ACM stelt dit besluit vast voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.
- 2a. De ACM heeft de x-factor, q-factor en rekvolumina voor Liander voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 eerder vastgesteld bij besluit van 16 september 2021.¹ Vanwege een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 4 juli 2023² (hierna: de uitspraak van het CBb) heeft de ACM het methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit 2022-2026 gewijzigd.³ De wijziging van de methode leidt tevens tot een wijziging van de x-factor, q-factor en rekvolumina. Om deze reden stelt de ACM dit gewijzigde besluit vast, ter vervanging van het besluit van 16 september 2021. Voor de leesbaarheid zijn de gewijzigde randnummers ten opzichte van besluit van 16 september 2021 geel gemarkeerd.
- 3 Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstukken 2 en 3 bevatten de procedure van totstandkoming en het wettelijk kader van dit besluit. Hoofdstuk 4 gaat in op het vaststellen van de begininkomsten. Hoofdstuk 5 bevat het dictum.
- 4 De ACM heeft één bijlage toegevoegd aan het besluit. Bijlage 1 bevat de gewijzigde berekening om te komen tot vaststelling van de x-factor, q-factor en de rekvolumina.

¹ Zaaknummer ACM/21/053165 met kenmerk ACM/UIT/561595.

² ECLI:NL:CBB:2023:321.

³ Besluit van 14 december 2023 met kenmerk ACM/UIT/605244.

2. Procedure van totstandkoming van dit besluit

- 5 Voorafgaand aan dit besluit heeft de ACM, bij besluit van 16 september 2021 met kenmerk ACM/UIT/556547 en zaaknummer ACM/19/035349, de methode vastgesteld als bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de E-wet (hierna: methodebesluit).
- 6 De financiële gegevens die de basis vormen voor de berekening van de x-factor worden in belangrijke mate ontleend aan de reguleringsdata die de netbeheerders desgevraagd aan ACM hebben aangeleverd. De ACM heeft de meest recente reguleringsdata ontvangen in de periode mei 2021 tot en met september 2021. Voor het onderhavige besluit heeft de ACM naast deze gegevens gebruik gemaakt van de gegevens van het boekjaar 2021. Deze gegevens heeft de ACM gefaseerd ontvangen in de periode mei 2022 tot en met augustus 2023.
- 7 De gehanteerde gegevens en de berekeningen van de x-factor, q-factor en de rekenvolumina zijn gefaseerd op 19 april 2021 en 27 augustus 2021 voor een feitelijke controle aan de netbeheerders voorgelegd. De ACM heeft reacties ontvangen van verschillende netbeheerders. Mede naar aanleiding van de reacties heeft de ACM de berekeningen aangepast en de definitieve x-factor, q-factor en rekenvolumina voor iedere netbeheerder bepaald in het oorspronkelijke x-factorbesluit van 16 september 2021.
- 7a. Vanwege de vernietiging van het methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit 2022-2026 door de uitspraak van het CBb heeft de ACM op 14 december 2023 een gewijzigd methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit 2022-2026 vastgesteld met kenmerk ACM/UIT/605244 (hierna: het gewijzigde methodebesluit). Het gewijzigde x-factorbesluit past de noodzakelijke wijzigingen die volgen uit het gewijzigde methodebesluit aan het x-factorbesluit van 16 september 2021 met kenmerk ACM/UIT/561595 toe. Hiermee vervangt het huidige besluit het voornoemde x-factorbesluit. De in dit gewijzigde x-factorbesluit opgenomen x-factor, q-factor en de rekenvolumina zijn met toepassing van de methode berekend die volgt uit het gewijzigde methodebesluit.
- 7b. In het gewijzigde methodebesluit van 14 december heeft de ACM vastgesteld dat zij:
- Ten behoeve van de vaststelling van de WACC de parameter risicovrije rente bepaalt aan de hand van staatsobligaties met een looptijd van twintig jaar en bepaald dat de risicovrije rente minimaal 0,5% bedraagt;
 - De productiviteitsverandering opnieuw berekent en de jaren 2017-2021 hiervoor als meetperiode hanteert, en;
 - De begininkomsten 2021 vaststelt op de daadwerkelijke (gerealiseerde) efficiënte kosten 2021.
- 7c. De berekeningen van de gewijzigde x-factor, q-factor en de rekenvolumina zijn op 25 januari 2024, 15 februari 2024 en 8 maart 2024 voor een feitelijke controle aan de netbeheerders voorgelegd. De ACM heeft reacties ontvangen van verschillende netbeheerders. Mede naar aanleiding van deze reacties heeft de ACM de berekeningen aangepast en de definitieve gewijzigde x-factor, q-factor en rekenvolumina voor iedere netbeheerder bepaald.
- 8 Ten overvloede merkt de ACM op dat de x-factor, q-factor en de rekenvolumina gewijzigd kunnen worden, indien na onderhavig besluit blijkt dat de gehanteerde gegevens onjuist of onvolledig zijn. Nu uit de methode tot berekening van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina volgt dat de hoogte van de x-factor van een netbeheerder mede is gebaseerd op gegevens die van andere netbeheerders afkomstig zijn, kan een wijziging ook het gevolg zijn van onjuiste of onvolledige gegevens van andere netbeheerders.

3. Wettelijk kader

9 De wetgever heeft de ACM de taak gegeven om een reguleringsystematiek vast te stellen waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport door netbeheerders worden bevorderd. Jaarlijks stelt de ACM in tarievenbesluiten de maximumtarieven vast die iedere netbeheerder in rekening mag brengen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet. De ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze transport- en aansluittarieven samenhangen met het onderhavige besluit en het methodebesluit.⁴ De ACM hecht hieraan omdat deze begrippen, en de daarbij behorende besluiten van de ACM, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

10 De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41, eerste, derde, vierde en vijfde lid van de E-wet:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt:

a. ten aanzien van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode vast tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

b. voor elke taak, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd, en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode van regulering vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

(...)

3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

4. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

11 De ACM stelt ten behoeve van het jaarlijkse tarievenvoorstel van de netbeheerders periodiek – voor iedere reguleringsperiode – de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder vast. De ACM stelt met dit besluit de hoogte van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina vast door de methoden uit het methodebesluit toe te passen. De wettelijke grondslag voor onderhavig besluit is artikel 41a, eerste en tweede lid, van de E-wet:

“1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:

a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,

b. de kwaliteitsterm, en

c. het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld

2. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in de aanhef van dat lid bedoelde periode wijzigen.”

⁴ De ACM stelt dit besluit vast voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026. Dit besluit is van toepassing op de netbeheerders die elektriciteit distribueren over transportnetten met een fijnmazig, regionaal karakter. Voor de netbeheerder van het landelijk net stelt de ACM separaat de methode van regulering vast.

- 12 Iedere netbeheerder zendt jaarlijks aan de ACM een voorstel voor de tarieven die zij ten hoogste zal berekenen voor het transport van elektriciteit en de dat transport ondersteunende diensten en het verzorgen van een aansluiting. Daarbij nemen de netbeheerders de bij onderhavig besluit door de ACM vastgestelde x-factor, q-factor en rekenvolumina in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste lid, van de E-wet:

“1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, met inachtneming van:

- het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,*
- de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,*
- het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,*
- de formule*

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1} ,$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t-1 en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

f. [Red: dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]

g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten

[...]”

- 13 De ACM stelt jaarlijks de tarieven vast die de netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van zijn taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet (hierna: tarievenbesluit).⁵ Dit tarievenbesluit bevat de tarieven die afnemers van elektriciteit ten hoogste moeten betalen.
- 14 Sinds 1 juli 2011 is de ACM bevoegd om de begininkomsten van een netbeheerder aan te passen wanneer de begininkomsten afwijken van het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.⁶ Deze bevoegdheid is vastgelegd in artikel 41c, vierde lid, van de E-wet. Dit artikel luidt:

“4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch

⁵ Artikel 41c, eerste lid, van de E-wet.

⁶ Stb. 2010, nr. 810.

verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TIt-1, de totale inkomsten vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.”

4. Begininkomsten 2021

- 15 De ACM hanteert met ingang van de reguleringsperiode 2022-2026 niet langer een kader om te bepalen of zij gebruikt maakt van haar bevoegdheid – als bedoeld in artikel 41c, vierde lid, van de E-wet – om de begininkomsten gelijk te stellen aan de efficiënte kosten.
- 16 Uit artikel 18 van de Elektriciteitsverordening volgt dat de tarieven, en daarmee dus ook de inkomsten, van regionale netbeheerders de werkelijke kosten weerspiegelen, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte, structureel vergelijkbare netbeheerder.⁷ Dit houdt in dat de ACM tarieven vaststelt waarmee de verwachte efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement worden vergoed die de regionale netbeheerder maakt voor de door hem uitgevoerde wettelijke taken. Om te voldoen aan dit beginsel maakt de ACM per definitie gebruik van de bevoegdheid om de begininkomsten vast te stellen op het efficiënte kostenniveau indien de begininkomsten die volgen uit de wettelijke formule niet overeenkomen met het efficiënte kostenniveau. De inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders bij TenneT worden in mindering gebracht op het efficiënte kostenniveau. Dit is uitgewerkt in Bijlage 1 van dit besluit.
- 17 Op basis van bovenstaande stelt de ACM de begininkomsten vast op basis van de efficiënte kosten. De begininkomsten 2021 bedragen €978.519.824.

⁷ Artikel 18 Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit.

5. Dictum

- 18 De Autoriteit Consument en Markt maakt gebruik van haar bevoegdheid als bedoeld in artikel 41c, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 om de begininkomsten voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 van Liander N.V. vast te stellen ter hoogte van de efficiënte kosten. De begininkomsten van Liander N.V. zijn gelijk aan € 978.519.824.
- 19 De Autoriteit Consument en Markt stelt de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel a van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 voor Liander N.V. vast op -3,13 per jaar.
- 20 De Autoriteit Consument en Markt stelt de kwaliteitsterm als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel b van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 voor Liander N.V. vast op -0,04 per jaar.
- 21 De Autoriteit Consument en Markt stelt de rekenvolumina als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel c van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 vast overeenkomstig Bijlage 1 bij dit besluit.
- 22 Dit besluit wordt gepubliceerd op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt (www.acm.nl).

Den Haag,

Datum: 29 maart 2024

Autoriteit Consument en Markt,

namens deze,

dr. B.L.K. Vroomen

Plaatsvervangend Directeur Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Bijlage 1

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) de berekening van de begininkomsten 2021 en de x-factor voor de periode 2022-2026 gepubliceerd. Deze berekening bestaat uit meerdere Excelbestanden. Deze bestanden zijn gepubliceerd als bijlage bij dit besluit en maken hier integraal onderdeel van uit.